

РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК: 334:477.72

КОНЦЕПЦІЯ І СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА СХЕМА ЦЕНТРУ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В РЕГІОНІ

А.С.МОХНЕНКО – аспірант, Херсонський ДАУ

Проаналізував систему підтримки малого бізнесу за рубежом, праці вітчизняних економістів, а також положення Закону про підтримку малого підприємництва, що стосуються структур, які підтримують малі підприємства, ми дійшли висновку, що на сучасному етапі в регіоні потрібна інша інституціональна система підтримки підприємництва. Розвиток і підтримка малого підприємництва у регіоні – задача багатоаспектна і надзвичайно складна, тому нами була запропонована нова схема підтримки підприємництва в Херсонській області, основним елементом якої є Центр підтримки малого бізнесу.

Нами була розроблена структура Центру підтримки малого бізнесу – однієї з головних, на наш погляд, ланки системи підтримки малого підприємництва в регіоні. (Див. рис. 1).

Головною метою діяльності даного Центру може бути:

– сприяння проведенню державної політики в області формування ринкових відносин на основі підтримки підприємництва і розвитку конкуренції.

Функціонування Центру підтримки малого бізнесу припускає три основних напрямки діяльності, це:

1) сприяння створенню необхідного середовища для розвитку малого бізнесу (на базі Регіональної програми підтримки малого підприємництва);

2) робота із суб'єктами малого бізнесу, надання конкретних послуг малому бізнесу;

3) здійснення контрольних і спостережливих функцій.

Рисунок 1. Функціональна схема регіонального Центру підтримки малого бізнесу

Для створення сприятливого середовища розвитку малого бізнесу може бути організована робота Центру підтримки малого бізнесу по сімох напрямках, а саме: правовий захист малого бізнесу; участь у формуванні політики області, спрямованої на розвиток конкуренції; створення і ведення на основі регіональної програми підтримки і розвитку малого підприємництва бази даних, яка включає в себе інформацію про наявні можливості й умови створення в регіоні нових підприємницьких структур; організація роботи висококваліфікованого колективу незалежних експертів, що оцінюють підприємницьку ідею і бізнес-план підприємців; організація роботи служби проведення маркетингових досліджень; надання конкретних послуг підприємцям; контроль і спостереження за розвитком суб'єктів малого бізнесу.

Сьогодні, коли відбувається поглиблення економічних реформ і становлення ринкового господарства на регіональному рівні, коли переважає державний монополізм, найбільша увага повинна приділятися розвитку інституту підприємництва, його правовому захисту, формуванню конкурентного середовища, активізації його розвитку у найбільш значимих для регіону напрямках, допомога у пошуку інвесторів. У силу цього *перший* з перерахованих напрямків передбачає активну участь Центру в правовому захисті інтересів підприємств малого бізнесу і самих підприємців. На наш погляд, робота в цьому напрямку може включати: аналіз актів органів законодавчої і виконавчої влади, здійснення власної політики через органи влади і керування, сприяння (через засоби масової інформації) формуванню суспільної думки, що попереджає можливість прийняття актів, які перешкоджають розвитку малого бізнесу, а також включати питання законності ліцензування видів діяльності.

Другий напрямок діяльності Центру – участь у формуванні політики, спрямованої на розвиток конкуренції – може включати такі види робіт як: вивчення й аналіз регіонального ринку; класифікація підприємств і фірм за критеріями, котрі мають відношення до конкуренції; взаємодія з антимонопольними органами і Союзом захисту прав споживачів; підготовка і проведення через органи влади і керування актів, спрямованих на обмеження монополій і створення конкуренції; допомога виробникам, які спромоглися випустити конкурентноздатну продукцію; робота з засобами масової інформації.

Третій напрямок діяльності Центру може бути пов'язаним із спільною роботою Центру з адміністрацією області, що стосується визначення пріоритетних напрямків розвитку підприємництва. Під час вирішення цієї багатомірної, надзвичайно складної задачі, на наш погляд, необхідним є спільний розгляд разом з Центром взаємозв'язку таких питань, як:

- інтереси практично всіх галузей народного господарства;
- вимоги до рівня соціального розвитку населення в даний момент і у перспективі;
- нераціонально використовувані, а також наявні вільні ресурси сировини;
- значення діючих, споруджуваних і передбачуваних для побудування підприємств з урахуванням їх перспективи;
- використання наявної і потенційної резервної робочої сили;
- аналіз існуючої соціальної і виробничої інфраструктури;
- призначення сучасних і перспективних шляхів розвитку транспорту;
- екологічна обстановка регіону;
- можливості зовнішніх економічних зв'язків.

Поряд з цим, Центром підтримки малого бізнесу на основі Регіональної програми може бути створена база даних, що включає в себе інформацію про наявні можливості й умови створення в регіоні нових підприємницьких структур: вільних сировинних і трудових ресурсів, невикористаних виробничих площ, потужностях, незавершених будівництвом промислових і цивільних об'єктах та інше.

Робота Центру в цьому напрямку передбачає також вивчення суспільної думки; взаємодію з органами законодавчої і виконавчої влади в напрямку визначення пріоритетів і механізму пільг та здійснення заходів, спрямованих на надання пільг соціально значущим суб'єктам ринку.

Четвертий напрямок діяльності Центру включає організацію роботи висококваліфікованого колективу незалежних експертів, які оцінюють підприємницьку ідею і бізнес-план підприємців. Робота з проведення експертизи кредитних заявок на предмет доцільності, платоспроможності й ефективності інвестицій є найбільш важливою. Ця діяльність Центру безпосередньо пов'язана з роботою Регіонального фонду підтримки малого підприємництва: рекомендацію для одержання фінансової допомоги у Фонді одержують лише ті підприємства, які пройшли експертизу

П'ятий напрямок діяльності Центру, на нашу думку, може бути спрямованим на організацію служби проведення маркетингових досліджень. Оскільки, як показує практика, маркетингове дослід-

дження ринку є найбільше складною задачею для суб'єктів малого бізнесу.

Шостий напрямок діяльності Центру підтримки малого бізнесу припускає роботу із суб'єктами малого бізнесу і безпосередньо з підприємцями. Для організації цієї роботи необхідно, щоб Центр мав відповідний організаторський досвід, кадрові і фінансові ресурси.

Перша і дуже важлива діяльність Центру в цьому напрямку полягає у наданні юридичних і правових послуг.

Центр може надавати підприємцям юридичні консультації. Разом з тим, повинні бути організовані консультування і з питань організації малого бізнесу: з економіки, технічного розвитку, екології і такому іншому.

Разом з досвідченим юристом на службі Центру повинний знаходитися аудитор, готовий у самих складних економічних умовах підказати підприємцям оптимальний варіант як фінансового, так і ринкового поведіння.

Цей напрямок діяльності Центру може також включати інформаційне забезпечення підприємців. У Центрі необхідно створити інформаційний фонд, що містить:

- дані про сировинні ресурси: характер, обсяг, доступність, екологічні обмеження;

- характеристику умов у зоні можливого створення малого підприємства: уже наявні підприємства, можливість кооперації, транспорт, трудові ресурси, оренда, лізинг тощо;

- допомогу у виборі напрямку діяльності малого підприємства з погляду пріоритетних, тих, що одержують найбільші фінансові пільги, а також у розробці типових технологічних рішень майбутніх малих підприємств і їх основних техніко-економічних показників.

Діяльність Центру тісно пов'язана як з Фондом підтримки підприємництва, так і з лізинговою компанією, комісією з ліцензування, компанією по страхуванню малого бізнесу, іпотечним банком.

Однією із важливих задач Центру в цьому напрямку повинна стати допомога малим підприємствам в організації керування, управління та сприяння в підборі і підготовці кадрів.

Ми вважаємо, що для здійснення цієї діяльності Центру необхідно тісно співпрацювати з обласним, міським Центром зайнятості, молодіжною біржею праці, а також мати власний банк даних фахівців і робітників різних спеціальностей.

Важливою задачею Центру також може бути організація навчання підприємців: створення шкіл менеджерів, семінарів, лекційних курсів і таке інше, залучення для цих цілей учених, провідних підприємців, керівників підрозділів адміністрацій міста й області.

Сьомий напрямок діяльності Центру – це здійснення контрольних і спостережливих функцій.

Співробітники Центру повинні безупинно вести спостереження за малими підприємствами, які звертаються за допомогою. Цей матеріал необхідно постійно систематизувати та аналізувати. На основі отриманих даних можливо: коректувати діяльність Центру, виробляти рішення, що сприяють створенню сприятливого клімату для розвитку малого бізнесу в регіоні, коректувати Регіональну програму майбутніх періодів.

На нашу думку, найбільш оптимальним варіантом створення Центру підтримки малого підприємництва є форма державного підприємства, у якому частина засобів, призначених для підтримки підприємств малого бізнесу, йшла б на надання безкоштовних чи частково оплачуваних консультацій і послуг для суб'єктів малого бізнесу.

Таким чином, запропонована нами система підтримки малого бізнесу містить у собі поряд з Фондом підтримки підприємства, що створюються на регіональному рівні, лізингової компанії, також і компанію зі страхування малого бізнесу, іпотечний банк і Центр підтримки малого бізнесу, що виконує ведучу роль у створенні сприятливого середовища для розвитку малого бізнесу в регіоні та наданні конкретних послуг суб'єктам малого підприємництва.

Спочатку РЦПП слід розташовувати в обласному центрі, але згодом, у міру необхідності, можна відкрити філії у районах області.

Звичайно, передбачати всі можливі надалі напрямки і сфери діяльності не представляється можливим, але первісний етап діяльності РЦПП бачиться саме таким.